

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 listopada 2024 r.,

sprawy **M.W.**

skazanego z art. 197 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 20 marca 2024 r., sygn. akt XI Ka 18/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie

z dnia 6 października 2023 r., sygn. akt III K 238/23,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, którymi obciążyć Skarb Państwa,

3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Ł.K. – Kancelaria Adwokacka w L. – 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji z urzędu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 października 2023 r., sygn. akt III K 238/23, Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie uznał oskarżonego M.W. za winnego tego, że:

1. (...) „w dniu 8 stycznia 2023 r. w L., przemocą polegającą na położeniu się na pokrzywdzonej I.Ś. i przytrzymywaniu jej ciężarem swojego ciała, czemu nie mogła się skutecznie przeciwstawić z racji dysproporcji sił i wcześniejszego zażycia przez nią narkotyków, doprowadził wskazaną pokrzywdzoną, wbrew jej woli do obcowania płciowego, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu powyżej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne”, tj. popełnienia czynu z art. 197 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 197 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną I.Ś. osobiście, telefonicznie, listownie, mailowo i za pośrednictwem innych osób oraz zakaz zbliżania się do niej na odległość nie mniejszą niż 100 metrów – na okres 5 lat; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej 5.000 złotych;
2. uznał oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zb. z art. 58 ust. 1 tej ustawy w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 59 ust. 1 przywołanej ustawy w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57b k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 70 ust. 4a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 2.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej; na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego przepadek równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa w łącznej wysokości 200 złotych;
3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 85a k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu karę łączną 4 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a na jej poczet zaliczył na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. okres rzeczywistego pozbawienia oskarżonego wolności w sprawie;

4. zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych.

Opisane orzeczenie zaskarżone zostało w całości apelacją oskarżonego, w której wskazano na:

- pozbawienie oskarżonego prawa do obrony w trakcie jego pierwszego przesłuchania oraz w toku posiedzenia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania;
- błędną ocenę zeznań pokrzywdzonej I.Ś. i świadka P.K.;
- błędną ocenę dowodu z opinii biegłej psycholog K.P.;
- błędne przypisanie oskarżonemu zażywania w dniu 8 stycznia 2023 r. narkotyków;
- bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych oskarżonego i jego obrońcy o konfrontację oskarżonego z pokrzywdzoną i świadkiem P.K., o powołanie biegłego z zakresu narkotestu oraz biegłego toksykologa oraz o przesłuchanie E.W. i M. J..

Z wniesionej apelacji wynika, że skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2024 r., sygn. akt XI Ka 18/24, Sąd Okręgowy w Lublinie utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i zwolnił skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżony został w całości kasacją obrońcy skazanego, w której zarzucono rażące naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, tj.:

„1. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 192 § 2 i 4 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na oddaleniu wniosku obrońcy o przeprowadzenie dowodu z opinii sądu – psychologicznej dotyczącej jedyne go naoczne go świadka P.K., która miałaby określić zdolność spostrzegania, zapamiętywania i odtwarzania zdarzeń przez świadka, w szczególności zdarzenia z dnia 8 stycznia 2023 r. oraz jego predyspozycji do konfabulacji, pomimo że świadek – co wynika z materiału sprawy i zostało prawidłowo ustalone przez Sądy obu instancji – pozostawał w chwili zdarzenia pod wpływem tych samych środków odurzających co pokrzywdzona oraz – podobnie jak pokrzywdzona – pod wpływem alkoholu, a ponadto świadek był osobą uzależnioną od substancji psychoaktywnych i leczył się odwykowo, które to okoliczności powodowały istotną wątpliwość co do stanu

psychicznego świadka, jego rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego postrzeżeń, tj. wątpliwość o jakiej mowa w art. 192 § 2 k.p.k. i uzasadniały poddanie świadka badaniu przez biegłego, w szczególności wobec faktu iż ustalenia faktyczne w sprawie zostały w głównej mierze oparte na relacjach tego świadka;

2. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez stwierdzenie przez Sąd II instancji samodzielnie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie zdolności spostrzegania, zapamiętywania i odtwarzania zdarzeń przez jedynego naocznego świadka P.K., bez uprzedniego pozyskania opinii biegłego w tym zakresie, pomimo iż ustalenie tych okoliczności wymagało wiadomości specjalnych”.

W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Oznacza to, że – co do zasady – przedmiotem zarzutów winny być uchybienia, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Należy również podkreślić, że stosownie do art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, co oznacza, że przy braku w omawianej sprawie potrzeby rozpoznania kasacji w zakresie szerszym – nie występują przesłanki z art. 439 i 455 k.p.k. – przedmiotem kontroli mogą zostać jedynie zarzuty sformułowane przez obrońcę skazanego. Dodać również trzeba, że z treści art. 523 § 1 k.p.k. wynika, że kasacja może być wniesiona, pomijając podstawy z art. 439 § 1 k.p.k., tylko w powodu rażącego naruszenia prawa i to takiego, które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku. Ten ostatni z warunków nie jest w rozważanej sprawie bez wątpienia spełniony. Gdyby bowiem założyć, że podniesione zarzuty są trafne, to i tak owe rzekome uchybienia nie mogły mieć istotnego wpływu na treść wyroku. Autor kasacji próbuje wykazać, że P.K. był jedynym świadkiem zdarzenia, zatem ocena

wiarygodności jego zeznań jest kluczowa. Tymczasem podstawowym dowodem w sprawie, obdarzonym przez Sądy obu instancji wiarygodnością, są zeznania pokrzywdzonej I.Ś.. Kasacja jednak nie zawiera żadnych zarzutów kwestionujących sposób rozpoznania apelacji skazanego w zakresie oceny wiarygodności zeznań pokrzywdzonej. Fragmenty uzasadnienia kasacji (strona 4) nie formułują w tej mierze żadnego zarzutu, a krytyczne odniesienie się do wypowiedzi procesowych pokrzywdzonej stanowi jedynie zabieg służący do uzasadnienia, że podobnie jak w jej przypadku, także w odniesieniu do świadka K. winna być sporządzona opinia sądowo – psychologiczna. Uzasadnienie kasacji zawiera także inne niespójności, które nie pozostają w żadnym związku z podniesionymi zarzutami: np. ocena wiarygodności wyjaśnień skazanego, czy sposób przeprowadzenia okazania świadkowi wizerunku skazanego.

Podnosząc zarzut z pkt 1 kasacji, skarżący zdaje się nie dostrzegać, że z przywoływanego przez niego przepisu art. 192 § 2 k.p.k. wynika, że odwołanie się do opinii biegłego psychologa może nastąpić przy wskazanych w tym przepisie wątpliwościach, ma ono charakter fakultatywny, a nadto wiązać się ma z przesłuchaniem świadka. Tymczasem treść kasacji nie wskazuje, by skarżący domagał się ponownego przesłuchania świadka w instancji odwoławczej z udziałem biegłego psychologa. Jest jasne, że wymieniane w omawianym przepisie wątpliwości musi powziąć organ procesowy, ponieważ to on decyduje o przebiegu czynności procesowych. Utrzymywanie zatem, jak czyni to skarżący w pkt 2 kasacji, że Sąd naruszył przepis art. 193 § 1 k.p.k., ponieważ zastąpił biegłego jest nieporozumieniem. Taki sam zarzut można byłoby postawić sądowi, który zarządził przesłuchanie świadka z udziałem biegłego, wszak powziął określone wątpliwości, które – według skarżącego – zastrzeżone są dla biegłego. Oznacza to, że nie stanowi naruszenia art. 193 § 1 k.p.k. stanowisko sąd sprowadzające się do odmowy przesłuchania świadka z udziałem biegłego psychologa z powodu braku wątpliwości uzasadniających przeprowadzenie takiej czynności.

Kierując się powyższym, uznano kasację za oczywiście bezzasadną orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[ał]

